

ПОСТАНОВА

Вченої ради Тернопільського національного педагогічного університету
імені Володимира Гнатюка

від 3 вересня 2024 р.

«Про результати освітнього процесу в 2023/2024 н.р. та напрями його вдосконалення»

Заслухавши інформацію першого проректора Надії ДРОБИК, вчена рада констатує, що в 2023/2024 н.р. організація освітньої діяльності відбувалася відповідно до вимог Закону України «Про вищу освіту», стандартів вищої освіти, Ліцензійних умов провадження освітньої діяльності та інших нормативних документів і відповідає сучасним вимогам якості. Цьому сприяло вдосконалення нормативно-методичної бази, зокрема «Положення про організацію освітнього процесу»; «Положення про порядок реалізації права здобувачів вищої освіти на вільний вибір навчальних дисциплін»; «Положення про систему оцінювання навчальних досягнень здобувачів вищої освіти»; «Положення про кваліфікаційні роботи»; «Положення про розроблення і супроводження освітніх програм»; «Положення про визнання результатів навчання, здобутих у неформальній та інформальній освіті», «Положення про рейтингове оцінювання професійної діяльності науково-педагогічних працівників».

Ураховуючи умови воєнного стану в університеті вдалося організувати освітній процес у традиційному (очному) форматі з гнучким застосуванням технологій дистанційного навчання та режиму роботи працівників на основі поєднання синхронного й асинхронного навчання відповідно до наказів ректора №243 від 01.09.2023р. та №21 від 23.01.2024 р.

Діяльність нових структурних підрозділів управління університетом (навчально-наукового центру організації освітнього процесу (ННЦООП), навчально-наукового центру якості освіти (ННЦЯО), навчально-наукового центру міжнародної освіти та співробітництва, навчально-наукового центру проєктної та науково-технічної діяльності, інформаційно-обчислювального центру) здійснювалася відповідно до інноваційних змін у освітній, науковій, іміджевій діяльності університету.

Навчально-науковим центром ООП окреслено пріоритетні напрямки організації освітнього процесу в університеті, серед них: забезпечення індивідуальної освітньої траєкторії навчання здобувачів вищої освіти, впровадження дуальної форми здобуття вищої освіти, посилення практичної складової у підготовці здобувачів вищої освіти тощо. Індивідуальна освітня траєкторія реалізується через процедуру вільного вибору дисциплін, мініорних, сертифікатних програм та формування індивідуального навчального плану здобувача, у якому відображені обов'язкові та вибіркові освітні компоненти. Такий підхід сприятиме академічній мобільності здобувача вищої освіти, реалізації його освітніх інтересів. Однак, в окремих ОП університету вибіркова частина представлена недостатньо, що обмежує здобувача у процесі вибору освітніх компонентів і нівелює сам вибір. Такі каталоги потребують доопрацювання.

У структурі ННЦООП функціонує відділ інспектування, який створено з метою здійснення контролю за освітнім процесом на факультетах та за станом навчально-методичної документації на кафедрах, деканатах відповідно до затвердженого переліку номенклатури справ. Проведений відділом інспектування моніторинг якості організації освітнього процесу дозволяє виявити переваги й недоліки окремих видів робіт відповідних підрозділів, надати рекомендації для усунення невідповідностей.

Центр дистанційного навчання ННЦООП забезпечує безперебійну роботу сервера електронних курсів. Відбулося оновлення серверного програмного забезпечення (операційної системи, MOODLE). На сьогодні всі сервіси, які використовуються для здійснення електронного (дистанційного) навчання, розміщені у хмарному середовищі, що гарантує стабільну роботу у режимі 24/7. Освітній процес здійснюється шляхом інтеграції традиційних та електронних (дистанційних) технологій навчання. Проведений аудит серверу електронних курсів Moodle показав, що зараз зареєстровано 3522 електронних курсів, однак активними є 1121 (31,8%). На сервері зареєстровано 6413 користувачів.

Згідно з планом роботи науково-методичної ради, проведено науково-методичні семінари: «Особливості інтерфейсу нової версії LCM Moodle 4.x» (вересень 2023 р.); «Особливості впровадження курсу CLIL (предметно-мовне інтегроване навчання) в освітній процес» (жовтень 2023 р.); «Штучний інтелект: виклики перед освітою та шляхи їх подолання» (листопад 2023 р.); «Особливості реалізації права студента на формування індивідуальної траєкторії навчання через впровадження сертифікатних програм та програм Minor» (грудень 2023 р.); «Інноватика в навчанні та викладанні екології і гідрології в закладах вищої освіти» (грудень 2023 р.); «Про цифрову компетентність у професійній, інноваційній та дослідницькій діяльності науково-педагогічних працівників» (січень 2024 р.); «Когнітивний компонент інноваційної педагогічної діяльності викладача» (квітень 2024 р.); «Впровадження багатомовності в освіті: європейський досвід» (травень 2024 р.).

Для покращення організації освітнього процесу ННЦООП проведено координаційну діяльність із вдосконалення документів в системі Облік, інформаційного порталу університету. Інформаційний портал ТНПУ, створений із метою надання оперативного доступу викладачам та студентам до необхідної інформації (розклад занять, графіки практик, підсумкового й проміжного контролів, підсумкової атестації), функціонує у хмарному середовищі Google Site і працює незалежно від потужностей університету. Інформаційний портал активно використовується як викладачами – 82,5%, так і студентами – 76,2%, що сприяє ефективній організації освітнього процесу.

Проведено опитування здобувачів вищої освіти щодо оцінки якості викладання дисциплін ОП. Відзначаємо низьку активність здобувачів: лише 305 викладачів (63%) оцінені студентами. Вважаємо, викладач на етапі завершення курсу повинен акцентувати увагу здобувачів на важливості процесу оцінювання якості викладання для підвищення результативності освітнього процесу.

З урахуванням викликів, пов'язаних із повномасштабною війною росії в Україні, на основі постанови КМУ від 28 жовтня 2022 р. № 1224 «Про затвердження Порядку переведення на навчання за державним замовленням окремих категорій здобувачів фахової передвищої, вищої освіти, які зараховані до закладів фахової передвищої, вищої освіти до 2021 року включно на місця, що фінансуються за кошти фізичних та/або юридичних осіб», наказу МОН від 12.12.2023 р. № 1507 «Про затвердження змін до обсягів державного замовлення на прийом за освітньо-професійним ступенем фахового молодшого бакалавра, за освітнім ступенем бакалавра, за освітнім (освітньо-науковим) ступенем магістра для закладів фахової передвищої освіти та вищої освіти, що знаходяться у сфері управління Міністерства освіти і науки України, у 2018, 2019, 2020, 2021 та 2022 роках», упродовж першого семестру 2023–2024 н.р. із дозволу МОН України на бюджетну форму навчання переведено 70 здобувачів вищої освіти пільгових категорій.

У 2023/2024 н.р. проводилася системна робота щодо моніторингу відповідності освітнього процесу «Ліцензійним умовам провадження освітньої діяльності», а саме в плані дотримання кадрових вимог. Відповідно, на сайті університету розміщено відомості про науково-педагогічних працівників, що підтверджують їх освітню та/або професійну кваліфікацію для забезпечення освітнього процесу на трьох рівнях вищої освіти. Також у Єдиній державній електронній базі з питань освіти оновлено відомості про науково-педагогічних працівників, внесено зведену інформацію про якісний склад груп забезпечення освітніх програм та груп забезпечення освітнього процесу ОП, за якими здійснено підготовку здобувачів вищої освіти. Здійснено ліцензування освітньої діяльності у сфері післядипломної освіти для осіб з вищою освітою за спеціальністю 016 Спеціальна освіта та 012 Дошкільна освіта.

Започаткування та реалізація освітніх програм в ТНПУ здійснюється на основі чинного законодавства. У ТНПУ реалізуються *освітньо-професійні* (бакалаврські (82 ОП), магістерські (61 ОП)) та *освітньо-наукові* PhD (15 ОП) програми. Також діють програми у сфері післядипломної освіти для осіб з вищою освітою (199 ОП), сертифікатні (1) та програми-мінор (8) у межах ОП, які реалізуються на факультеті фізичного виховання і факультеті педагогіки та психології. Відповідно до пункту 2 Постанови Кабінету Міністрів України від 16 березня 2022 р. «Про особливості акредитації освітніх програм, за якими здійснюють підготовку здобувачів вищої освіти в умовах воєнного стану» за спрощеною процедурою розгляду здійснено первинну акредитаційну експертизу 7 ОП другого (магістерського) рівня вищої освіти та 7 ОП бакалаврського; за повною процедурою: 6 ОП бакалаврського рівня та 1 ОП Доктора філософії. Зауваження та рекомендації експертних груп та галузевих експертних рад за результатами акредитації ОП систематизовано за критеріями і розіслано гарантам освітніх програм.

Затверджено Вченою радою нові освітні програми та відповідно здійснено набір у 2024/2025 н.р.: ОП «Комп'ютерні науки» за спеціальністю 122 Комп'ютерні науки другий (магістерський) рівень; ОП «Середня освіта (Фізична культура і фітнес)» за спеціальністю 014 Середня освіта (Фізична культура) (другий (магістерський) рівень); ОП «SMART GRID технології в енергетиці» за спеціальністю 015 Професійна освіта (Енергетика, електротехніка та електромеханіка) (перший (бакалаврський) рівень). Важливим завданням для усіх ОП є підвищення рівня іншомовної підготовки здобувачів, що відповідає наказу МОН України «Методичні рекомендації щодо забезпечення якісного вивчення, викладання та використання англійської мови у закладах вищої освіти України (наказ №898 від 25.07.2023 р.)», «Стратегії багатомовної освіти ТНПУ (2023–2028 рр.)». З огляду на це, кафедрою іноземних мов розроблено та запропоновано для обговорення проєкт «Концепції розвитку, вивчення, викладання та використання іноземних мов здобувачів вищої освіти, науково-педагогічних працівників в ТНПУ». Відповідно, в освітніх програмах 2024 р. посилено іншомовну складову шляхом збільшення кількості кредитів дисциплін загальної та професійної підготовки, що викладаються англійською мовою.

Навчально-науковим центром якості освіти здійснено моніторингові дослідження всіх учасників освітнього процесу. За результатами проведених опитувань здобувачі вищої освіти висловили рекомендації щодо покращення якості освітнього процесу та освітнього середовища: посилити практико-орієнтовану та методичну складову освітніх програм; викладати навчальні дисципліни засобами сучасних технологій навчання; надати студентам можливість самостійно формувати індивідуальну траєкторію навчання; створити умови для участі у програмах академічної мобільності здобувачів усіх факультетів; кураторам і викладачам посилити комунікацію зі здобувачами щодо вирішення освітніх та особистих питань; зробити куточки відпочинку та спілкування для студентів.

Відділом у справах молоді у 2023/2024 н.р. проведено опитування здобувачів вищої освіти на предмет оцінки якості комунікації між учасниками освітнього процесу в умовах війни; формування іміджу сучасного університету. Це дало можливість виявити психологічні проблеми у студентському середовищі та напрацювати шляхи запобігання та вирішення конфліктів. З метою запобігання вчиненню правопорушень в освітньому середовищі, створення безпечних умов навчання проведено зустрічі студентів із інспекторами Відділу протидії кіберзлочинам у Тернопільській області ДКП НП України. Також відбулися зустрічі в.о. уповноваженої особи з питань запобігання та виявлення корупції з лідерами академічних груп щодо питань антикорупційної діяльності. Здобувачі першого (бакалаврського) рівня вищої освіти історичного та географічного факультетів мали можливість вивчати дисципліну «Антикорупція і добросовісність», розроблену Офісом добросовісності НАЗК. Позитивно відзначаємо ініціативу кафедри історії України, археології та спеціальних галузей історичних наук у проведенні круглих столів на тему «Сучасна війна за незалежність: питання та відповіді».

Станом на 1 жовтня 2023 року контингент здобувачів вищої освіти склав 6 690 на усіх рівнях вищої освіти, у тому числі на денній формі – 5 222 здобувачів I–II рівня вищої освіти (3025 – за державним замовленням і 2197 – за контрактом). Чисельність здобувачів заочної форми навчання впродовж останніх років залишається відносно стабільною – 1468 (289 студентів навчаються за державним замовленням і 1179 – за кошти фізичних або юридичних осіб). Станом на 31 серпня 2024 р. контингент здобувачів вищої освіти склав 6 274 на усіх рівнях вищої освіти, у тому числі на денній формі – 5 097 здобувачів I–II рівня вищої освіти (3049 – за державним замовленням і 2048 – за контрактом). Чисельність здобувачів заочної форми – 1177 (248 студентів навчаються за державним замовленням і 929 – за кошти фізичних або юридичних осіб).

Упродовж останніх років спостерігається тенденція до поступового зниження загальних показників академічної успішності та якості знань. Так, успішність студентів денної форми навчання за першою спробою у першому і другому семестрах загалом 2023/2024 н. р. становила 62,23%, що на 5,69 % менше, ніж у 2022/2023 н.р. (67,92%). Показники успішності знизилися на інженерно-педагогічному факультеті – на 15,28%, хіміко-біологічному факультеті – на 12,71 %, фізико-математичному факультеті – на 11,17% та ін. Загалом в 2023/2024 н.р. в університеті якість знань на денній формі навчання дещо знизилася порівняно з 2022/2023 н. р. і становила 38,04%. На заочній формі навчання ці показники є вищими (41,91%) порівняно із денною. Вчена рада відзначає низьку успішність та якість знань здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти. Академічна успішність студентів магістратури денної форми навчання за першою спробою впродовж 2023/2024 н. р. становила 51,27 %, що на 4,78 % менше, ніж у 2022/2023 н. р. (56,05 %). Якість знань здобувачів освіти зменшилася на 1,31 % (з 37,99 % на 36,68 %). Успішність студентів магістратури заочної форми навчання за першою спробою впродовж 2023/2024 н. р. становила 84,42 %, що на 2,38 % менше, ніж у 2022/2023 н. р. (86,80 %). Якість знань здобувачів освіти зменшилася на 1,31 % (з 37,99 % на 36,68 %). Відсоток студентів денної форми навчання, які мали академічну заборгованість за першою спробою складала 38,44% допущених до семестрового контролю. Це на 1,28% менше, ніж у 2022/2023 н.р. (39,7 %). На заочній формі навчання відсоток здобувачів, що за першою спробою не склали сесію, становить 32,83%, що на 5,05% більше, порівняно з 2022/2023 н.р. (27,78 %).

Серед причин зниження успішності визначаємо: низький рівень навчальних досягнень вступників, відсутність мотивації до навчання; несформованість навичок самостійної роботи та самоконтролю; зміни психоемоційного стану в умовах війни; перебування студентів за кордоном; труднощі поєднання навчання з роботою. Організація освітнього процесу з домінуванням технологій дистанційної форми навчання природньо супроводжувалась ускладненнями в здійсненні контролю якості проведення і обліку відвідування академічних занять, послабленням навчальної дисципліни тощо.

За рахунок ліквідації академічної заборгованості за другою спробою (станом на 01.07.2024 р.) успішність зросла до 92,29 % – на денній формі навчання і до 91,7 %– на заочній формі навчання.

З метою удосконалення освітнього процесу вчена рада **п о с т а н о в л я є**:

1. Основні завдання освітньої діяльності у 2023/2024 н. р. вважати реалізованими.

2. Ректорату: винайти фінансові можливості для оновлення комп'ютерних класів сучасною комп'ютерною технікою та обладнання мультимедійної студії для проведення занять у змішаному форматі.

Упродовж року.

3. Науково-методичній раді університету:

3.1. Спільно з ННЦООП напрацювати механізми планування та організації освітнього процесу за дуальною формою здобуття освіти.

Упродовж 2024–2025 н.р.

3.2. Спільно з ННЦООП удосконалити підходи забезпечення індивідуальної освітньої траєкторії навчання здобувачів вищої освіти.

Упродовж 2024–2025 н.р.

3.3. Спільно з ННЦЯО сприяти впровадженню та реалізації міждисциплінарних, сертифікатних та мінорних ОП.

Постійно.

3.4. Спільно з Центром професійного розвитку та лідерства проводити тематичні тренінги, вебінари із використанням інноваційних освітніх технологій та досліджень у галузі викладання й навчання.

Упродовж 2024–2025 н.р.

4. Навчально-науковому центру організації освітнього процесу:

4.1. Посилити контроль за поточною успішністю й відвідуванням здобувачами навчальних занять на факультетах.

Упродовж 2024–2025 н.р.

4.2. Продовжити роботу щодо вдосконалення процесу формування індивідуальної освітньої траєкторії студентів

Постійно

4.3. Координувати роботу із впровадження дуальної форми здобуття вищої освіти в університеті.

Постійно

4.4. Здійснювати контроль за наповненням і систематичним оновленням інформаційного порталу факультетами.

Постійно

4.5. Продовжити роботу щодо забезпечення функціональності та покращення роботи серверу електронних курсів Moodle.

Упродовж II семестру 2024–2025 н.р.

4.6. **Центру дистанційного навчання ННЦООП спільно з центром цифрової трансформації освітнього середовища** провести семінари з питань удосконалення цифрових навичок науково-педагогічних працівників та впровадження ними в освітній процес сучасних методик навчання з використанням цифрових технологій.

До 30 квітня 2025 р.

5. Навчально-науковому центру якості освіти:

5.1. Спільно з комісією з внутрішнього забезпечення якості освіти проводити опитування здобувачів,

науково-педагогічних працівників, випускників, стейкхолдерів з метою оцінювання якості освітніх програм і процесу викладання/навчання, тощо відповідно до графіка проведення моніторингових досліджень.

Упродовж 2024–2025 н.р.

5.2. Організувати і координувати на факультетах заходи щодо працевлаштування випускників.

Упродовж 2024–2025 н.р.

5.3. Здійснювати оновлення показників професійної активності науково-педагогічних працівників у Єдиній державній електронній базі з питань освіти.

До 15 грудня 2024 р.

5.6. Здійснювати інформаційний супровід гарантів щодо вдосконалення освітніх програм та підготовки до акредитації.

Упродовж 2024–2025 н.р.

5.6. Проводити популяризаційні та інформаційно-технологічні заходи щодо впровадження принципів академічної доброчесності.

Упродовж 2024–2025 н.р.

6. Центру цифрової трансформації освітнього середовища спільно з інформаційно-обчислювальним центром: окреслити шляхи вдосконалення цифрової системи «SMART-ТНПУ» з ідентифікацією усіх викладачів та здобувачів вищої освіти, широкого комплексу інформаційного забезпечення освітнього процесу.

До червня 2024/2025 н.р.

7. Деканам факультетів:

7.1. Посилити контроль за поточною успішністю і відвідуванням студентами занять.

Упродовж 2024/2025 н.р.

7.3. Забезпечити своєчасне наповнення всіх компонентів оновленого інформаційного порталу факультету актуальною для студентів та викладачів інформацією.

Жовтень 2024 р.

7.4. Поетапно реалізовувати зміни до ОП відповідно до «Концепції розвитку, вивчення, викладання та використання іноземних мов здобувачів вищої освіти, науково-педагогічних працівників в ТНПУ»

Упродовж 2024/2025 н.р.

7.5. Здійснити профорієнтаційну роботу серед школярів, випускників коледжів, випускників бакалаврату щодо вступу у 2025 році.

Упродовж 2024/2025 н.р.

8. Завідувачам кафедр:

8.1. Здійснити оцінку якості розробки електронних навчально-методичних комплексів у системі Moodle

До 30.09.2024 р.

8.2. Спільно із гарантами освітніх програм вдосконалити ОП для набору студентів у 2025 р. із врахуванням «Положення про розроблення і супроводження освітніх програм», «Методичних рекомендацій щодо розробки, структури та змісту навчального плану підготовки здобувачів вищої освіти»

Квітень 2025 р.

8.3. Заслухати на засіданнях кафедр і активізувати роботу щодо підготовки НПП до викладання англійською мовою, визначення навчальних дисципліни для створення їх англійськомовних версій відповідно до «Концепції розвитку, вивчення, викладання та використання іноземних мов здобувачів вищої освіти, науково-педагогічних працівників в ТНПУ».

Жовтень 2024 р.

8.4. Посилити інтеграцію навчальної діяльності здобувачів з науковою роботою, активніше залучати їх до участі в конкурсах, реалізації наукових проєктів, до конференцій і семінарів.

Упродовж року

9. Гарантам освітніх програм:

9.1. Використовувати досвід та результати попередніх акредитацій і здійснити аналіз моніторингових досліджень при розробці, перегляді та внесенні змін до освітніх програм, із залученням здобувачів, роботодавців і стейкхолдерів.

Упродовж I семестру 2024–2025 н.р.

9.2. Оновити та підтримувати в належному стані супровідну документацію ОП.

Упродовж I семестру 2024–2025 н.р.

Контроль за виконанням даної постанови покласти на першого проректора Надію ДРОБИК.